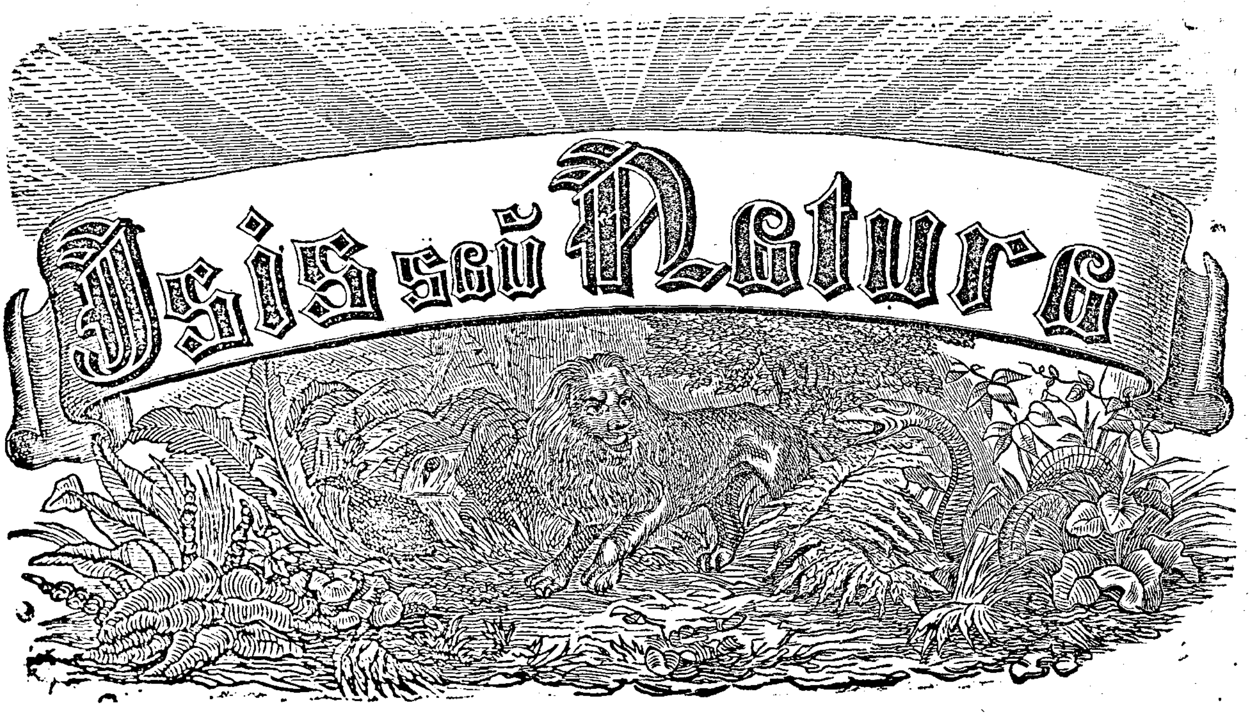

JURNAL

ПЕNТРȢ РЕSШÎNDIРЕА ШТIINЦЕЛОРȢ NАТȢРАЛЕ ШI ЕSАКТЕ, ÎN ТОАТЕ КЛАSЕЛЕ.

Редiцеатъ

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

№ 37. (Апȣлȣ алȣ dȣoiлеа) Бȣкȣрешті Oktomвpie 8, 1857.

Конріndереа. Despре Кокошȣлȣ ші гъina.— Іціенъ Попȣларъ.— Ȣnȣ rastpomȣ вestitȣ.

Кокошȣлȣ ші Гъina.

I.

Ла toate нацiȣніле чiвiлizate але глобȣлȣї tерesтрȣ, ка ші ла челе нечiвiлizate ші нȣмаї adȣnate în грȣпе, нȣ гъsimȣ maї нiчї о локȣінцъ църъnеaskъ ка съ нȣ fie înкоnцiȣратъ d'ачеste пасерї domestiче, греле, d'о formъ пȣцin елеrantъ, zбȣрîndȣ пȣцinȣ saȣ maї вine нiчї de кȣm. паркъ аȣ ȣітаtȣ прiвелеціȣлȣ лорȣ de пъsepї; кȣ toate ачестеа sîntȣ ȣніле din челе maї фрȣmoase tpiȣmфȣрї каре ценȣлȣ ȣmanȣ а челебраtȣ asȣпра натȣреї брȣte, а animaлелорȣ сълбатiче, фъкîndȣ-ле servitopi съї прin domestiчiреа лорȣ.

Епока ачестеї вiрȣінце, ачестеї domestiчipe а гъiniлорȣ сълбатiче, нȣе кȣnoskȣtъ; пȣtemȣ ziче къ se перde în ноаптеа timпȣрiлорȣ. Întр'аdевърȣ, istoрiчi чеї maї antiче ші кeapȣ Istopiea sакръ, кîndȣ не презintъ tаблоȣлȣ esistінцеї цепераціȣнiлорȣ omeneшті, челорȣ maї прimitiвї ші antiчї, ле vеdemȣ înкоnцiȣрate de гъinї ші de кокошї domesteчї ші fiindȣ folositoape omȣлȣї ка ші акȣmȣ. Ба înкъ ачеаstъ вiрȣінцъ а omȣлȣї asȣпра натȣреї, ера atîtȣ de комплектъ, în кîtȣ нȣ se maї гъseskȣ акȣmȣ maї nікъерї кокошї ші гъinї сълбатiчї, ші ȣnde ачеste animaле тръeskȣ, sîntȣ domesteчite. Нȣмаї ȣнiї din воiaцорiї штiiнцifiчї în реціȣніле Amepiчеї mepidioнaле аȣ претinsȣ къ, în пъdȣрiле прimitiве d'аколо, ȣnde н'а пътрȣnsȣ пînъ акȣmȣ пiчiорȣ de omȣ, esistъ о пасерe каре seamънъ mȣлtȣ кȣ кокошȣлȣ nostpȣ. Алцї saвaнцї аȣ adȣsȣ штiiнце

maĭ nozitiбe de ла India desnpe кокошȣ шi гъi-на сълбатiкъ че аȣ гъsitȣ аколо. Ачеstȣ кокошȣ сълбатiкȣ este кȣ a tpeia napte a мърimeĭ maĭ mikȣ de kitȣ челȣ domestiкȣ. Ape нене лȣнџĭ înгȣste, кȣ бaрбъ (nepĭ) desȣnite ка de мъtase desfъкȣtъ, ĭĭ акопeрȣ капȣ шi naptea denainte ка шi латерaлъ a гitȣлȣĭ. Ачеste барбе sîntȣ d'o колоаре ченȣшie de ла înчепȣtȣлȣ пенеĭ пînъ ла a tpeia napte a лȣнџimeĭ sale, dapȣ în mizлокȣ sîntȣ negpe; însъ, лȣкрȣ ремаркабiлȣ, пе къпъtiiлȣ fieшĭ-къpia пене este ка o патъ лȣнгъ, оваль, лȣчitoape, албiшоаръ opĭ de колоарea de маргаритарĭ, abîndȣ пе вîpfȣ ȣнȣ пȣнктȣ галбенȣ лȣчitopȣ; dapȣ apiпiле sale sîntȣ skȣpte шi нȣ tpeкȣ peste ръдъчina коадеĭ шi аръtȣ бepџĭ негpe шi албе, dapȣ în локȣлȣ ȣnde sîntȣ лipite de кoрпȣ, аȣ колоарea оакешъ. Акопеpimȣлȣ коадеĭ e d'o колоаре biолетъ stpълȣчitoape; коада însъ'шĭ e компȣсъ de 14 пене, împъpџite în doȣe планȣpĭ înклinate, ȣna кътре алta, dapȣ amîndoȣe пенеле de mizлокȣ sîntȣ maĭ лȣнџĭ de kîtȣ челе-лалте шi formezȣ ȣнȣ аркȣ a кърȣia konbeksitate kade кътре кoрпȣлȣ пасерeĭ. Dapȣ ла fie-кapе пiчiopȣ, кокошȣл аре ȣн пinteнȣ. Чine esamineазъ toate ачеste каракtepe, o съ базъ къ maĭ toate sîntȣ комȣне кокошȣлȣĭ domestiкȣ, ка шi кокошȣлȣĭ сълбатiкȣ!

Пъререa ȣnopa натȣралiștĭ este, къ, кокошȣлȣ сълбатiкȣ (Gallus Bankiva) din Asia (adeкъ India, inсȣлеле Filippine, Iava шi Sumatra) a fostȣ tpansnoptate ла Еȣрона în timnȣлȣ реџелȣĭ Solomon, de кътре негȣџъtopĭ Ispaeлiџĭ. Din ачеste pase de кокошĭ сълбатiчĭ, аȣ eшitȣ toate ненȣmepatiле pase de кокошĭ шi de гъinĭ, че esistȣ акȣмȣ în Еȣрона шi Amepiка. Maĭ пе ȣpmъ аȣ benitȣ ла Еȣрона алte pase de кокошĭ шi гъiнe сълбатiчĭ; întpe алtеле шi кокошȣлȣ Арабȣ (Gallus Morio) кapе аре naptiкȣлapitatea къ, кapnea лȣĭ e неагръ, de ачеea ачештĭ кокошĭ нȣ sîntȣ stimaџĭ în Еȣрона.

Amȣ zisȣ къ кȣлtȣpa шi domesteчipea a пpodȣsȣ o мȣлџime de bapiетъџĭ (pase) de гъinĭ, ȣнеле кȣ ȣнȣ моџȣ пе капȣ, алte кȣ fълџĭ, кpeste ш. ч. л. Însъ toate ачеste bapiетъџĭ деџенеpate denȣнъ пȣџine оȣе, пе kîndȣ pепpodȣкџiȣнea гъiнелорȣ de pasa npimitiбъ шi opiџinapъ, e песte мъсȣръ de mape. O гъiнъ denȣne în џенере 20 de оȣе; dȣnе denȣнерeа лорȣ, ea чере съ ле клочеаскъ; însъ dakъ ia лȣatȣ чine-ва o napte a ачеstopȣ оȣе, atȣнчĭ гъina denȣne алtеле ка съ împлiнеаскъ нȣмерȣлȣ de 20. Dapȣ dakъ omȣлȣ kontinȣеазъ a лȣа оȣле denȣse din нȣоȣ, atȣнчĭ гъina înшелатъ iapȣ denȣne лipsa ла локȣ, аша dapȣ поate съ skoaџъ чine-ва de ла o гъiнъ 200 de оȣе пе ȣнъ npin înшелъчiȣне, de шi dȣnе stapea натȣралъ, ea tpeбȣe съ denȣie нȣmaĭ 20. Nȣmaĭ kîndȣ гъina skimбъ fълџiĭ, atȣнчĭ нȣ denȣne оȣе. Ачеаstъ aktibitate a pепpodȣкџiȣнeĭ faче къ, o napte mape a нȣtpimîntȣлȣĭ гъinелорȣ, este întpeбȣinџatъ în кoрпȣлȣ лорȣ пentpȣ пpodȣкџiȣнea оȣелорȣ; de ачеea гъiнeле кape denȣнȣ оȣе, papȣ se îngpaшъ шi нȣmaĭ ачеле tinepe de totȣ, кapе нȣ denȣн înкъ оȣе шi ачеле d'o bîpstъ de 5, 6 anĭ кapе нȣmaĭ denȣн оȣе, аȣ o кapne гpaсъ.

Оȣеле гъinелорȣ, a кърора formъ este destȣлȣ de кȣnoskȣtъ, sîntȣ înбелite întp'o коажъ dȣpъ, кape konpindȣ мȣлtȣ варȣ saȣ tiбiшipȣ (карбонатȣ de калчiȣ); ачеstȣ tiбiшipȣ, ȣн npodȣktȣ intepiopȣ ал кoрпȣлȣĭ лорȣ, съ formeазъ шi în кoрпȣлȣ кокошȣлȣĭ шi faче ка, kîte odatъ împpeȣнъ кȣ eskpementeле кокошȣлȣĭ casъ ȣнȣ felȣ de кopпĭ potȣнzĭ шi dȣpĭ, aseмънîndȣ-se кȣ оȣ. Omȣлȣ de pîndȣ, kîndȣ bede ачеstea, bopбeшte de minȣнĭ шi de лȣкрȣpĭ diaboлiче кapе a fъкȣtȣ къ, în кȣpteа sa кокошȣлȣ denȣne оȣе!

Mîнкapea гъinелорȣ konsistъ în гpъȣнџе saȣ боабе de бȣkate (opzȣ, кȣкȣpȣzȣ) saȣ шi de insekte maĭ кȣ seamъ bepmĭ, dȣnе кapе гъiniле sîntȣ foapte лакоме. Dapȣ afapъ de ачеasta, мънînкȣ еле din toate лȣкрȣpiле, кърĭ sîntȣ în stape a diџepa (mistȣi) лȣкрȣpiле челе maĭ tapĭ шi indiџeste. Ȣniĭ din натȣралiștĭ аȣ fъкȣtȣ foapte кȣpioase espepimente despre ачеasta. S. e. Reaumur a datȣ ȣneĭ гъinĭ ȣнȣ глобȣ de stiклъ de înгiџitȣ, кape kîntъpea 4 лitpe; dȣnе 4 ope, a tъiatȣ гъina шi a бъзȣtȣ къ глобȣлȣ de stiклъ s'a fъкȣtȣ пȣлбере în stomaкȣлȣ гъineĭ.

Алtъ datъ a datȣ ȣneĭ гъinĭ de înгiџitȣ ȣнȣ чiлindpȣ de stiклъ abîndȣ ȣнȣ diametpȣ de 1 $\frac{1}{4}$ џолȣ; neste 48 de ope, чiлindpȣлȣ s'a гъsitȣ în stomaкȣлȣ гъineĭ tъiatȣ în лȣнџime în doȣ жȣмътъџĭ eкaле ка doȣъ sгiaбȣpĭ; 17 нȣчĭ înгiџite d'o гъinъ, neste 48 de ope epaȣ пȣлбере în stomaкȣлȣ eĭ. Кеapȣ чiлindpe de fepȣ шi de tinекea, debinȣ tȣptite în stomaкȣлȣ гъinелорȣ.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sпаланцанії а фъкȣtȣ ȣрmъtорȣлȣ esперіmentȣ: intр'ȣнȣ глонцȣ de плȣmбȣ а бъгаtȣ 12 аче de оцелȣ, каре ешеаȣ кȣ вірфȣріле лорȣ askȣцitе de цїȣрȣ împрецїȣрȣ пеstе sȣпрафаца глонцȣлȣї, ла о гроsimе de 3 лінії. О гъінъ а înгіцitȣ ачеstȣ лȣкрȣ tepiбілȣ, însъ în локȣ d'а о вътъma, а ръmasȣ sъnътоаsъ ші пе ȣрmъ deskizîndȣ-о, а възȣtȣ къ вірфȣріле ачілорȣ ераȣ роаsе, adeкъ пȣтереа фрекъреї stomакȣлȣї în лȣкрареа sа diцеstівъ, ера atîta de tape în kîtȣ а fostȣ în stape а фрека ші вірфȣріле ачілорȣ! Алтъ datъ Sпаланцанії а mepsȣ înkъ maї depapte, ші în локȣлȣ ачілорȣ, а пȣсȣ în глонцȣ doъ ланцете askȣцitе; animалȣлȣ каре а înгіцitȣ ші ачеstȣ аліmentȣ tepiбілȣ, іарȣ н'а sȣфеpitȣ nimікȣ.

Este кȣnoskȣtȣ къ гъініле înгітȣ петрі мічї ȣnde ле гъseskȣ; ачеste петрі serвȣ în stomaкȣлȣ гъінілорȣ ка петріле de moapъ а mъчіна аліmentеле.

Ачеste чіркȣmstanцe аȣ фъкȣtȣ къ, ȣнії din fізіолоцisti, maї кȣ seamъ Reaumure, Buffon шчл. аȣ zisȣ къ, diцеstiȣнеа stomакалъ а animалелорȣ se ȣрmеазъ прin фрекареа пъреців лорȣ stomaкȣлȣї, adeкъ este ȣнȣ aktȣ mekaнікȣ; însъ fізіолоцisti modepнї s'аȣ înкредінцаtȣ къ, de ші ла ȣнеле animале каре аȣ stomaче дȣре ка гъінеле, фрекареа пъреців лорȣ stomaкȣлȣї înлеsneskȣ diцеstiȣнеа ші о прегътеште; însъ adeвъратȣлȣ aktȣ ал diцеstiȣнеї нȣ este ȣнȣ aktȣ mekaнікȣ чі ȣнȣ aktȣ kimiкȣ, ȣрmîndȣ-se прintр'о zeamъ saȣ ȣнȣ sȣкȣ, каре se препаръ în stomaкȣ (sȣкȣлȣ гastpікȣ) ші каре фаче ка аліmentеле, каре intръ intр'însȣлȣ, se disолве (topeskȣ) фъкîndȣ-se astfелȣ капабіле а intpa în sънцеле animалȣлȣї ші а'лȣ нȣtpi.

Кокошȣлȣ е поліgamȣ, adeкъ: ȣнȣ maskȣлȣ аре mȣлtе femeле, însъ sъ нȣ'ші imaцiне чінева къ прintр'ачеаsta, кокошȣлȣ este indiferentȣ în рапортȣлȣ соціілорȣ sале imȣлціtе; чі din kontpa елȣ este барбатȣлȣ челȣ maї tendpȣ, галантȣ ші îngріжіtорȣ. Елȣ нȣ пъръseште гъінеле sале нічї ȣнȣ minȣtȣ; ȣмблъ дȣпе еле zioа ші seapa ле însoцеште ла локȣінца лорȣ комȣнъ; елȣ ле інвітъ а еші, ле протеце, потолеште чертеле лорȣ ші нȣ ле maltpateazъ нічї odatъ. Kîndȣ елȣ дъ în дрȣmȣлȣ лȣї пеstе вр'ȣнȣ вермȣшȣ saȣ ȣнȣ гръȣнtе, нȣ'лȣ mъnînкъ sinгȣрȣ ші кеамъ нȣmaї de kîtȣ гъініле sале ка sъ mъnînче кȣ елȣ. Kîndȣ în кȣрtе sъ дъ гъінілорȣ чеза de mîнкаре, кокошȣ нічї odatъ нȣ'л atinцe; кеарȣ sакрifiче ші пріваціȣнї нȣ sîntȣ sokotitе de nimікȣ пентрȣ елȣ, kîndȣ sîntȣ de фолоsȣ пентрȣ гъініле sале. Елȣ нȣ este tipaнȣ кȣ соціілe sале, ка ȣнії оаmенї ші попȣлії поліgamiшті; елȣ нȣ komandъ пльчереа ка еї, чі елȣ кътъ прin галаntаріеа ші amaбілitatea sа sъ плакъ соціілорȣ sале dopitе. Лîнгъ toate ачеstе віртȣцї е пардонабілȣ kîndȣ кокошȣлȣ аре ші ȣнȣ віціȣ оаmеneskȣ, adeкъ жалȣsia; ші intр'adeвъръ кокошȣлȣ este foapte жалȣsȣ кȣ гъініле sале; дарȣ, лȣкрȣ кȣріоsȣ, ші în ачеstе чіркȣmstanцe, кокошȣлȣ аре ȣнȣ аванtaціȣ asȣпра омȣлȣї; къчї бърбатȣлȣ жалȣsȣ омоаръ пе соціеа sа infіделъ, челȣ пȣцінȣ astfелȣ sъ termінъ toate tраџедііле ші оперіле din teatpȣ; пе kîndȣ кокошȣлȣ жалȣsȣ, atакъ ші омоаръ пе рівалȣлȣ съȣ каре а ȣмблаtȣ sъ'ї sпаргъ kasa, дарȣ нȣ фаче nimікȣ гъінеї sале infіделе, штіindȣ къ în asеmenea kasȣpї, віна каде maї mȣлtȣ asȣпра рівалȣлȣї, каре е kaȣza tentaціȣнеї, de kîtȣ asȣпра seksȣлȣї челȣ debілȣ, каре аша de леsне каде în кȣрsе ші tentaціȣнї.

Ачеаstъ партікȣларitate а карактерȣлȣї, а фъкȣtȣ къ кокошȣлȣ нȣе преа феpічітȣ în mizлокȣлȣ бȣкȣрііlорȣ sале d'amopȣ, каре гъseште în atîta локȣрї; къчї леsне se apatъ ȣнȣ рівалȣ ші atȣнчї înчепе пентрȣ кокошȣ о епокъ de лȣптъ sънцероаsъ, каре нȣ înчеteazъ пînъ kîndȣ ȣнȣлȣ din komбatanцii аї дȣелȣлȣї, н'а mȣpitȣ. De mȣлtе орї morȣ amîndoї în лȣптъ; дарȣ kîndȣ ȣнȣлȣ бірȣеште, atȣнчї елȣ челебреазъ tpiȣmфȣлȣ съȣ прin kînteче репеtatе, kîndȣ totȣ de odatъ елȣ бате аріпіле кȣ віоічіȣне, паркъ 'ші аплаȣdeazъ sinгȣрȣ ла fanta sа ероікъ.

Buffon ziче: оаmenії каре, de toate лȣкрȣріле se фолоseskȣ пентрȣ петречереа лорȣ, аȣ штіȣtȣ sъ se фолоseaскъ ші de ачеаstъ жалȣzie instinktівъ ші іѕте а кокошȣлȣї. Еї кеарȣ аȣ нȣtpitȣ ачеаstъ ȣръ наtȣралъ intpe doї кокоші рівалї, прin ніште mizлоаче арtifічіале, în kîtȣ ачеstе лȣпtе intpe doї кокоші аȣ kîштігаtȣ dimensiȣнї марї, девенindȣ ȣнȣ обіektȣ de sпеktaколȣ пȣблікȣ, ла каре asisteazъ о soчіеtate întpeaгъ de оаmenї, каре se нȣmeskȣ чівілізацї апрінzîndȣ-se кеарȣ кȣ пасіȣнї пентрȣ ȣнȣлȣ saȣ алтȣлȣ dintpe ачешті doї кокоші дȣелisti, жȣкîndȣ ȣнȣ жокȣ d'azapдȣ кȣ sȣmе faбȣлоаse, каре din

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȣmîndoї ва ізбȣті ші каре нȣ? Каре ва бірȣї ші каре ва fi вікtimъ? S'а ші възȣtȣ къ, ла ȣн asemenea спектаколȣ însoцitȣ кȣ ȣнȣ жокȣ d'azapdȣ, о ловітȣръ мортаlъ datъ de кътре ȣнȣ кокошȣ рівалȣлȣї съȣ, оморъ нȣ нȣмаї пе елȣ, чі ші пе о мѫлцime de familiї оаменешtї, каре пердȣ toatъ аверea ші toatъ позiцiȣнea sочіалъ а лорȣ, каре devinȣ întр'ȣнȣ кȣвîntȣ морцї чівілї, кȣ moartea ачестȣї кокошȣ! „Ла asemenea чіркȣnstanце, întребȣ; оаре нȣ este îndoialъ чине este маї animaлȣ, кокошії каре se батȣ saȣ ачешtї оаменї каре asistъ ла ачестȣ спектаколȣ?

Dapȣ нȣ нȣмаї fiindȣ în лȣnte, чі ші totȣ d'аȣna, кокошȣлȣ este о fiinцъ mîndpъ, каре se арatъ în totȣ minȣtȣлȣ прin toatъ позiцiȣнea sa, цiindȣ капȣ în sȣsȣ, авîndȣ о вітътȣръ кȣраціoasъ, ȣнȣ ȣмблеtȣ гравȣ; în toate mішкъріле sale ape чева нобілȣ ші мъсȣpatȣ, паркъ este реце tȣtȣлорȣ челорȣ-лалте пасерї, каре tpъескȣ кȣ dînsȣлȣ în кȣрціле оаменілорȣ. Актiвitatea ші віціленца sa, sîntȣ nefatiгабіле. Neînчетаtȣ este елȣ окȣпатȣ а пъзі familiea sa ші а о înштiinца de орї-че періколȣ, каре о амерінцъ; елȣ о апъръ кȣ вігоаре, în kontpa tȣtȣлорȣ inamічілорȣ, ші kîndȣ este silitȣ прin форцъ мажоре а ведеа къ чіне-ва її ia familiea sa, нȣ învетеазъ а stpira, а бате кȣ аріпіле шї а фаче челȣ маї маре sгomotȣ.

Елȣ аре маї мȣлtе kînteче: ȣн kîntекȣ fȣpiosȣ kîndȣ е некъжіtȣ; ȣнȣ kîntекȣ tandpȣ, kîndȣ кеамъ кȣ dparoste гъінеле sale, апоі în fine kîntекȣлȣ съȣ de гȣapdie de noaптеа ші de înштiinцаре періколоасъ. Intpe toate пасеріле, нȣмаї кокошȣлȣ, прівігъtoapea ші алtе пȣціне спеце, kîntȣ noaптеа; însъ прівігъtoapea kîntъ нȣмаї în timпȣлȣ амopȣлȣї, пе kîndȣ кокошȣлȣ kîntъ în toatъ віеаца sa маї кȣ seamъ noaптеа кȣ о регȣлapitate admipабіле; кіарȣ ла skimбареа timпȣлȣї kîntъ кокошії.

În momentȣлȣ амopȣлȣї este intepesantȣ d'а обсерва ȣнȣ кокошȣ. Kîndȣ se апропіе ла гъіna sa алеасъ, атȣнчї елȣ мерце ла dînsa întр'ȣн modȣ обlікȣ, dapȣ репеde. Окіȣлȣ съȣ е плінȣ de фокȣ, пе kîndȣ аріпіле sale sîntȣ лъсате ла о парте stindȣ цеапене; kîndȣ s'а апропіаtȣ, апȣкъ гъіna de креаsta, каре о аре пе капȣ; asta este îмбръцішаре amopezatъ а ȣнȣї кокошȣ. Minȣtȣлȣ iepічірeї sale, е foapte skȣptȣ, dapȣ біне întребȣінцаtȣ ші kîndȣ s'а tepminatȣ, елȣ ші аплаȣdeазъ ла ачеаstъ faптъ бърбъtеаскъ, бъtîndȣ кȣ аріпіле sale ші kîntîndȣ ȣнȣ kîntекȣ de tpiȣmfȣ, пе kîndȣ гъіna dȣпе ачестȣ актȣ intepesantȣ, se dȣче кȣ тъчере ші se askȣnde întpe алте гъінї, паркъ 'ї-е рȣшіне de ачестȣ atакȣ în kontpa пȣdenцeї sale вірцінале.

În Mitoлоціea antічілорȣ, кокошȣлȣ ера прівітȣ ка simболȣлȣ віціленцеї (deштептъреї) ші ера konsакраtȣ în кȣлtȣлȣ лȣї Mercur ші Minerveї; къчї kîndȣ ȣнȣ омȣ se skȣla dintp'о боалъ греа, adȣчеа în tемплȣлȣ лȣї Аескȣлапȣ, dpeптȣ sакрifічіȣ, ȣнȣ кокошȣ. Pomanії авȣръ гъіna sакръ ші нȣ întpepindeaȣ нічї ȣнȣ лȣкрȣ imпортаntȣ, пінъ н'аȣ konsȣлtatȣ inimele ачестopȣ animaле tъiete, прin Аȣгȣрії (Profeцiї) лорȣ.

În рапортȣлȣ каракtерȣлȣї, este о diferinцъ маре întpe кокошȣ ші soцia sa; къчї kîtȣ de iцte ші de imпepiosȣ este елȣ, atîta de dȣлче ші de sȣпȣsъ este еа. Гласȣлȣ гъінеї este маї пȣцінȣ sonopȣ de kîtȣ алȣ кокошȣлȣї; însъ ші елȣ este foapte вapiабілȣ ші notpivitȣ кȣ simцiріле de каре este insпіpatъ. Dȣпе deпȣнеpea оȣелорȣ, гъіna skoate stpiгъrї марї de бȣкȣpie; kîndȣ еа кіамъ пȣії ка съ se adȣне împpeцiȣрȣлȣ еї, skoate sȣнете skȣpte ші репетate; dapȣ kîndȣ її înштiinцеазъ de вр'ȣнȣ періколȣ каре її амерінце, atȣнчї skoate sȣнете лȣнцї ші monotone каре нȣ înчетезȣ пінъ kîndȣ inaмікȣлȣ, маї кȣ seamъ пасереа ръпitoape, а disпърȣtȣ. Апоі афаръ d'ачеаsta, гъініле аȣ ȣнȣ лімбаціȣ de konвеpsaцiȣне întpe еле. Kîndȣ мȣлtе шеdȣ împpeȣнъ, începȣ а totȣ ворбі, întokmaї ка, kîndȣ мȣлtе fete але мъtȣшеї Ева шеdȣ ла о sindpofie. Съ веde къ кȣалitatea d'а ворбі мȣлtȣ, este комȣнъ seксȣлȣї femeninȣ de орї-че неамȣ ал fiinцелорȣ însȣfleцite. Dapȣ întokmaї ка ла ноі оамени, kîte odatъ о актpiцъ se плімбъ în пантелоане пе scenъ ші kîntъ ка ȣнȣ «tenop», аша аȣ ші ȣнеле din гъінї kîte odatъ капрічіȣ ка съ kîнte ка кокошȣ; însъ съ кȣноаште нȣмаї de kîtȣ, ка ла Savoiardu în opera Linda, къ нȣ е кокошȣ adевъратȣ. Маї кȣ seamъ, гъініле din анȣлȣ d'întîiȣ, факȣ asemenea imitaцiȣнї пе ȣpтъ se ласȣ. Алtmintepeлеа, asemenea гъінї кȣ капрічіȣ d'а kînta, sîntȣ гъінї бȣне, deпȣнȣ оȣъ, клоческȣ ші sîntȣ foapte nevinovate ші оамени н'аȣ dpeптȣ съ zікъ: къ ачеste гъінї

BCU Cluj / Central University Library Cluj

sîntȣ stерпе ші къ este ȣnȣ semnȣ рѣȣ пentрȣ о касъ ȣnde кîntъ гъіna ка кокошȣ; кеарȣ попȣлȣ din Франца аȣ пъstpatȣ ȣnȣ провербȣ попȣларȣ каре копрinde ачеаstъ idee; adeкъ провербȣлȣ ziче: о гъінъ каре кîntъ, ȣnȣ преоtȣ каре жоакъ, ші о femee каре ворбеште латінеште, пȣ ажȣпгȣ ла ȣnȣ sfîршitȣ бȣпȣ (Poule qui chante, prétre qui danse, femme qui parle latin, n'arrvient jamais a belle fin.)

Înкȣібаціȣnea saȣ клочіреа гъінелорȣ, ціне доъ-zечі de zіле. Дȣпе че гъіna a терміnatȣ клочіреа оȣелорȣ к'о asidȣitate ремаркабілъ, копdȣче atȣnчі пȣіі кȣ о tandреце ші solічітȣdine foapte віъ. Еа іі înкълzеште sȣб аріпіле sале, каре ле întinde кîtȣ поate, авîndȣ гріже съ ле ціе depapte de корпȣлȣ пȣілорȣ делікаці ка съ пȣ'ї zdробеаскъ; пȣіі atȣnчі se бȣкȣръ ші se жокȣ sȣб ачеаstъ болtъ калdъ ші моале.

Претȣtindenea ȣnde mîna протекtoapе a омȣлȣі а adȣsȣ гъіні, аколо аȣ проsперitȣ; къчі еа лесne se мȣлцемеште кȣ орі-че фелȣ de mîнкаре: гръȣпце, fрȣкtе, ръмъшіцȣрі de бȣкаte, insекte ші вермі, totȣ е бȣнȣ пеntрȣ dînsa; de ачеа чіне este sȣпъратȣ în гръdina sa de вермі, omide ші insекte, арȣ пȣtea съ skапе кȣрîndȣ de ачеstȣ бічіȣ, dакъ ар лъsа în гръdinъ кîte-ва гъіні съ ръмîе аколо кîtȣ-ва timпȣ: къчі гъініле ле арȣ mîнка toate; dарȣ пагȣба каре ачесте гъіні арȣ продȣче în гръdinъ прin рîкъіреа лорȣ кȣ пічіоареле, арȣ fi

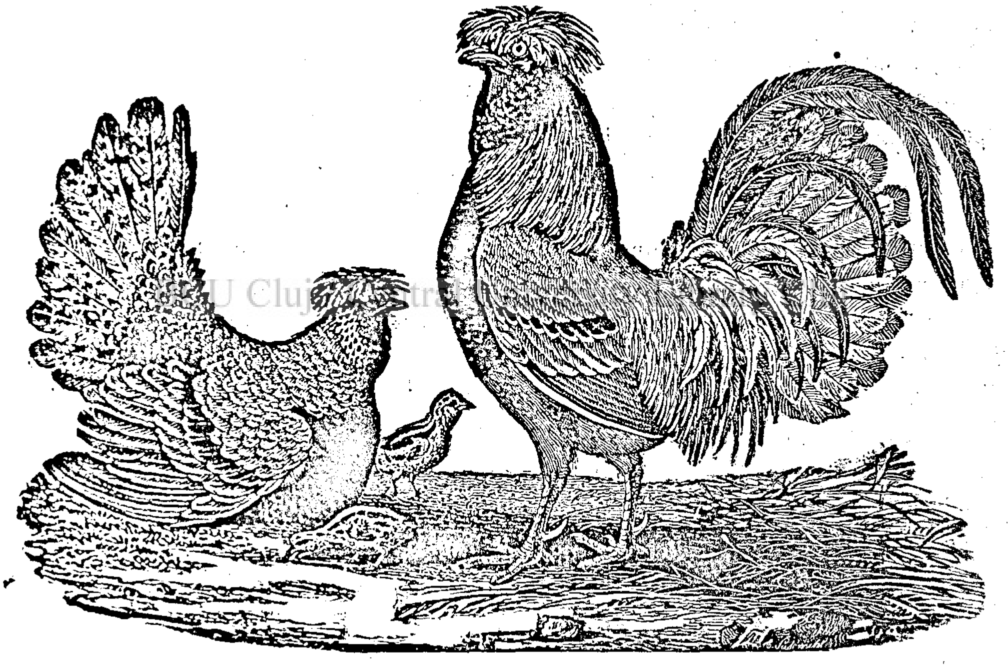

Кокошȣлȣ ші гъіna кȣ пȣії.

поate ші маї маре de кîtȣ пагȣба продȣсъ прin stрікъчіȣnea omidелорȣ ші а вермілорȣ. Дарȣ кȣ чеа маї маре лъкоміе мъпîнкъ гъіna dȣzіі албі, de ачеа аȣ копкisȣ ȣпіі natȣралisti, къ паtріеа гъінілорȣ ші паtріеа dȣzілорȣ este ȣпа.

Еатъ ачеа че авемȣ съ обсервъмȣ în раportȣлȣ Istорієї Naтȣрале а кокошȣлȣі ші а гъінеї; în арtікоlȣлȣ віitорȣ вомȣ ворбі despre крештереа гъінілорȣ, прекȣмȣ ші despre боалеле ші къtареа лорȣ.

Іціенъ попȣларъ.

Лекціȣnea XII.

Domnілорȣ!

Ne а ръмаsȣ съ ворбімȣ astъzі înкъ de ȣnеле чіркȣмstanце, каре se рапоартъ ла партеа ценералъ а іціенеї попȣларе.

Поліціеа Медічіналъ este о ратȣръ модернъ а administраціȣnеї statелорȣ, каре а продȣsȣ дежа біне-фачерї imense soчietъцеї ші іі

ва продȣче în viitorȣ încъ maĭ mȣltȣ. Sъ nȣ sъ sперіе чіне-ва de еспресіȣнеа «поліціе»; еа nȣ este întокmaĭ теroареа пȣблікȣлȣĭ кȣmȣ 'шĭ іmaціна ȣniĭ, ші de mȣлте орĭ лȣкреазъ întр'ȣnȣ modȣ адевъратȣ віне-фъкъторȣ.— Sfера лȣкрърeĭ a поліціеĭ medікале, este foarte mare; însъ noĭ nȣ вomȣ търціni a enȣmera nȣmaĭ ȣнеле din-tр'înseле.

Чіне a фъкȣtȣ din orientȣ ші din пrinчіпателе Dанȣвіене, цъpĭ ferічite nemaĭ sȣnȣse вічіȣлȣĭ teрiвiлȣ ал чіȣmeĭ, nemaĭ silindȣ пе лoкȣіtоріĭ sȣ'ĭ sъ fȣгъ, пъръsindȣ каселе ші toate аверіле лорȣ, прекȣmȣ în timпȣріле векĭ kîndȣ s'a аръtatȣ în ȣліцъ ȣnȣ чіокле кȣ fiгȣра sa sinistръ, ші кȣ steагȣл sъȣ рошȣ, аnȣnцъторȣлȣ morціĭ ші пръпъdіреĭ? Чіне, zікȣ, a гоnitȣ чіȣma din цара noastръ? Toatъ лȣmea este d'o опініȣне, adeкъ, къ institȣtȣлȣ карантіnелорȣ a фъкȣt'о! Dapȣ ачеste institȣte nȣ sîntȣ алтȣ nimікȣ de kîtȣ ȣnеле din креаціȣnіле moderne але поліціі medікале.

Чіне a фъкȣtȣ къ în капіталеле Eȣропеĭ, ȣліціле sъ nȣ esалеze totȣ mereȣ, авȣрі infекtoші de кîіnĭ morцĭ ші de алте кадавере, каре зъчеа аколо, прекȣmȣ sъ vede în ȣnеле ораше opientале? Чіне a фъкȣtȣ къ ачеаstъ кȣръценіе a ȣліцілорȣ, комбінатъ кȣ ȣnȣ sistemȣ întрегȣ nȣmitȣ «Sistemȣлȣ însъnъtoшіреа орашелорȣ», a продȣs къ ȣnеле ораше че ераȣ maĭ nainte ветреле fрігȣрілорȣ, але tifosȣлȣĭ ші алторȣ воале лiпiчіоase, аȣ devenitȣ акȣmȣ лoкȣінцеле oameneшtĭ челе maĭ sъnъtoase? Чіне a ȣскатȣ въльцĭ mefitiче ші ле a skimbatȣ în гръdinĭ înкîntъtoape? Чіне a фъкȣtȣ ачеste skimбърĭ imense? Niminea алтȣл, de kîtȣ поліціеа medікалъ.

Чіне a фъкȣtȣ къ, каселе оаmенілорȣ, în лoкȣ d'a fi întȣnекоase, одъіле ші гангȣріле лiпsite de лȣminъ ші de аерȣ îndestȣлатȣ, продȣкîndȣ nатimiле de skорвȣtȣ ші de skрофȣле, ва înкъ amерінцîndȣ sъ казъ în орĭ-че minȣtȣ neste капітеле лoкȣіторілорȣ лорȣ? Чіне a лȣminatȣ оаmeniĭ, повъцȣіndȣ'ĭ a skimба вордеіле лорȣ, în палате somптȣoase? Поліціеа medікалъ a фъкȣtȣ ачеаsta.

Чіне a гоnitȣ maĭ din toate орашеле Eȣропеене, чimitipiле пentpȣ înгропъчiȣnеа morцілорȣ, a nȣ maĭ fi în кȣрціле вісерічілорȣ în пъȣnтрȣл капіталелорȣ, чі афаръ în kîmпііле izoлате? Чіне a konstatatȣ къ ачеstȣ обічеіȣ векіȣ este foarte въtъmъторȣ sъnъtъцеĭ пȣвлiче, къчĭ kîtȣ de adînкȣ se înгроапе morціĭ, totȣ se еzалеазъ în чimitepĭ niште газе въtъmътоаре провenіndȣ din deskomпozіціȣnea кадаверілорȣ, maĭ кȣ seamъ вара, ші каре поате продȣче кеарȣ ȣnȣ ръȣ mare ші imensȣ în timпȣріле de enіdemie?— Чіне a demonstratȣ къ кіарȣ пentpȣ simцȣлȣ estetiкȣ алȣ nostpȣ, ачеste кȣрцĭ de вісерічіле mічĭ, фъръ арворĭ, фъръ nічĭ ȣnȣ ornamentȣ плъкȣtȣ, продȣкȣ аsȣпра omȣлȣĭ o simцірe mȣltȣ maĭ întristътоаре de kîtȣ vedерea ȣnȣĭ чimitipȣ modernȣ în Eȣропа, ȣnde se înфъцішеазъ афаръ din варіеріле орашелорȣ o гръdinъ imensъ плаntatъ de платаnĭ, salkîmĭ ші алцĭ арворĭ тȣfoшĭ, în mizлокȣлȣ кърора staȣ nічĭ monȣmente, mормintеле înkonціȣрate de fлорĭ, паркъ арътȣ къ sȣfлетеле ачеstорȣ morцĭ аȣ алесȣ dрentȣ лoкȣінца лорȣ, ȣnȣ paradisȣ кȣ fлорĭ admiравілȣ ші d'o odoаре sȣавъ? Чіне a фъкȣtȣ ші ачеstea? Поліціеа medікалъ a фъкȣt'о!

Чіне a фъкȣtȣ, къ обічеіȣлȣ варварȣ d'a înгропа morціĭ пȣціне ope dȣпе еspіраrea лорȣ, sъ nȣmaĭ esiste, ші къ nȣ e permis a înгропа ȣnȣ mортȣ nainte 48 de ope dȣпе moartea лȣĭ ші dȣпе че ачеаstъ moarte este konstatatъ de кътре ȣnȣ medікȣ komпetentȣ? Чіне a sȣsцinȣtȣ кȣ вігôре o лȣптъ mare кȣ прежȣdекъцiле попȣларе, каре stрігаȣ къ ачеаsta este o tiраnіе? Чіне a апровatȣ къ nеȣрmîndȣ аша o sъ se esпȣnъ ла крima чеа maĭ teрiвілъ, adeкъ d'a înгропа оаmenĭ віĭ, къчĭ diferite казȣрĭ аȣ konstatatȣ къ din nenорочіре, întр'adeвърȣ s'a înгропатȣ оаmenĭ nefiindȣ morцĭ adeвъраці, чі nȣmaĭ лешinаці (asfiksaці) ші ачеstea s'аȣ skȣлатȣ în mormintеле лорȣ ші de лiпsіреа аерȣлȣĭ ші de sпаîmъ, аȣ mȣритȣ dȣпе anksіеtъціле ші sȣферінцеле челе maĭ infernaле, în kîtȣ s'a гъsitȣ ȣnеле кадавере кȣ mîinеле лорȣ mȣшkате de desesпераре ші nеказȣ? (Vezĭ Isisȣ 1856, No;, 15 apтiколȣлȣ întitȣлатȣ: morцĭ înвіаці.)

Чіне zічеmȣ, a întродȣsȣ ачеаstъ леце sалȣтаре în раportȣлȣ înгропъчiȣnеĭ morцілорȣ? Eaрȣ поліціеа medікалъ a фъкȣt'о.

Întр'adeвърȣ, o вȣnъ поліціе medікалъ tревȣе sъ înkonціоаре пе omȣлȣ soчіалȣ кȣ apіпіле sале протектріче, de ла леагънȣлȣ sъȣ пînъ ла патȣлȣ morцiĭ, трeвȣе sъ'лȣ însoцеаskъ ла toate

ореле sале de плъчере ші de dȣрере, ла zілеле sале de сърбътоаре ка ші ла ачеле de жале ші de întpistаре.

Dapȣ ші sistemȣлȣ îngrіжіреі metodіче а сърmanілорȣ statȣлȣі, formeazъ о ramȣръ а полiціеі medікале. Кънd сърьчіеа devine de mȣлте орі, врîndȣ, nеврîndȣ, ȣnȣ іzворȣ вътъмъторȣ pentpȣ сънътатеа пȣблікъ, кеарȣ ші а пърцілорȣ попȣлаціȣneі neatinse de сърьчіе. Sîpmanii а-пъsаці sȣб жȣгȣлȣ nечesiтъцеі, рарȣ къ îngrіжeskȣ pentpȣ кȣръцeniї, апоі ачеаstъ некȣръцeniе întinde efектеле sале вътъмътоаре de mȣлте орі mȣлtȣ maі departe, nесте квартірȣлȣ лорȣ. Кîndȣ se desvoaлtъ întр'ȣnȣ орашȣ, прін казза îndесъреі oamенілорȣ, о воалъ tifoasъ ші kontaціoasъ, кеарȣ ші холера în квартерȣлȣ сърачілорȣ, tре-бȣе съ тремȣре ші богацiї, кape шеdȣ în палатȣріле лорȣ spaціoase departe de batpa іnfekціȣneї.

Nічі о полiціе medікалъ кеарȣ, nічі о пȣтере omenească, nȣ поate съ nimiчеаскъ сърьчіа întре oameni. N'а пъскȣtȣ пînъ акȣmȣ ȣnȣ леціstȣ, кape арȣ пȣtea прін вр'ȣnȣ ofisȣ saȣ леце а desfiinцa паȣперismȣл ші а face ка съ nȣmaі fie сърачі în лȣme; dapȣ прін mizлoaчіле раціonaбіле, гȣвернȣл поate съ desfiinцeazъ efектеле вътъмътоаре а сърьчіеі. Ȣnȣ sistemȣ кape face къ сърmanii, кape nȣ sîntȣ în stаре а'ші кîштіга пîinea лорȣ, fiindȣ болnaві, еstропiaці saȣ паралітічі, съ пріімеаскъ акасъ ажȣтоаре ші съ nȣ чершаскъ ші съ întinzъ mîna în пȣблікȣ, ȣnȣ spектакoлȣ теріbілȣ, nесȣferitȣ pentpȣ орі че omȣ simціbілȣ, кеарȣ ші degradantȣ pentpȣ toate societatea omenească.

În Англіеа, mіла ші каріtatea пȣблікъ este sistematizatъ. Аколо прекȣmȣ fie-кape omȣ плътеште ȣnȣ imoзȣ (бірȣ) statȣлȣі, аша плътеште ші ȣnȣ бірȣ deosebitȣ pentpȣ сȣсцinереа сърачілорȣ (taksa сърачілорȣ). Гȣвернȣлȣ пріімеште ачешті бanі ші 'і împarte întpe сърачі авîndȣ гріже а nȣ înkȣража прintp'ачеsta пе чеі лenешi ші сънътоші, кape nȣ ворȣ съ mȣnчіаскъ ші преfереазъ а se degrada пînъ ла misepie de чершетopі.

Афаръ de ачеasta, sîntȣ алte inвenціȣnі moderne протектріче pentpȣ сърачі, s. е. Kasa de Економіі pentpȣ сърmanії лȣкръторі ȣnde fie-кape лȣкръторȣ (ȣвріерȣ) onestȣ поate съ depȣie о пара, din кape 'і а ръmasȣ de prisosȣ ка съ nȣ о келtȣeаскъ dȣmіnіka în кîрчіоmъ, ші ка съ'і ръmîe în банка de Економie dpeптȣ резервъ pentpȣ dînsȣлȣ ші familia sa, în zілеле de бътрînеце saȣ de воалъ кîndȣ nȣ поate съ лȣкреze. Ачеste бънчі de Економie аȣ фъкȣtȣ пе ȣвріері maі економікоші, maі солiцi ші 'і а депъртатȣ de віціȣлȣ абȣzȣлȣі în бъȣтȣра лȣкрȣрілорȣ spіртȣoase. Asemenea ші societъцеі de ажȣтоаре mȣtȣале, (речіпроче) întpe сърmanii ȣвріері, în кape memбрii societъцеі se îndatopezъ а'ші da ȣnȣлȣ алтȣіа ажȣторȣ în timпȣріле de воале ші de непорочіре, sîntȣ іарȣ foapte salȣtape ші лȣкрезȣ în kontpa efектелорȣ nенорочіte а сърьчіеі класелорȣ de жоsȣ, але societъціе. omeneшті

(Ва ȣрma)

Ȣnȣ гastponomȣ вestitȣ.

În anȣлȣ 1512 кîndȣ în timпȣлȣ лȣі Папа Iulius II, а тръitȣ în Рoma ȣnȣ *Tamisio* кȣnoscȣtȣ atȣnчі sȣб nȣmіреа de: челȣ d'întîiȣ gastponomȣ din лȣme, adекъ ȣnȣ omȣ, кape, pentpȣ о mînkape бȣнъ, ера în stаре съ факъ челе maі марі sakpificе. О бȣкатъ бȣнъ ера ла елȣ idealȣлȣ челеі maі марі ferічіре în віeaцa ачеаsta.

Întр'о zi, ії аȣ zisȣ къ пескаріі аȣ prinsȣ ȣnȣ пеште пречіosȣ кȣ ȣnȣ капȣ deosebitȣ de маре, ші кape este о mînkape deliчіоасъ.

О! «stpigъ елȣ,» съ поate къ ачеstȣ капȣ delічіosȣ е întp'adeвъръ аша de маре! Ȣnde este ачеstȣ mіракȣлȣ?»

«Пескаріі 'лаȣ dъpȣitȣ трібȣнȣлȣі, ка ȣnȣ dapȣ deosebitȣ,» 'і аȣ ръспȣnsȣ.

Електріzatȣ d'ачеstȣ ръспȣnsȣ, Tamisio а dat fȣга ла капitoлiȣ ла трібȣнȣ (atȣnчі ȣnȣ fonkціonapȣ importantȣ în Рoma) кape ера амікȣлȣ сȣȣ, ка съ'лȣ роаце а'лȣ пofti astъzі ла masъ în onoapea пештелȣі mіракȣлosȣ. Dapȣ ажȣnsȣ аколо ostenitȣ, трібȣнȣлȣ ії а datȣ о veste тristъ

zikîndꙋ'ї къ, елꙋ a dъpꙋitꙋ aчeastъ бꙋкatъ fpꙋmoasъ, kapdinaлꙋлꙋї Sansovino.

«O, ръспꙋнse Tamisio,» nꙋe nimikꙋ. Kapdinaлꙋлꙋ este amikꙋлꙋ шi пpotektopꙋлꙋ meꙋ; мъdꙋкꙋ аколо.» Îndatъ s'a întopsꙋ акasъ, a пꙋsꙋ bestiminte de галъ шi s'a dꙋsꙋ ла kapdinaлꙋ. Dꙋпе о osteneaлъ noꙋъ, a ажꙋnsꙋ аколо; dapꙋ че fatalitate! Kapdinaлꙋлꙋ кaре авea мꙋлте fꙋnкцiї dapꙋ пꙋцinї baнї, a вpꙋtꙋ съ fakъ кꙋ aчestꙋ пеште ꙋnꙋ komплimentꙋ банкiepꙋлꙋї Chigi, къpꙋia epa datopꙋ sꙋme însemnate: шi че nꙋ faче чineва, мъкарꙋ fiindꙋ kapdinaлꙋ, ка съ плакъ кpeditopiлopꙋ sꙋї?

Tamisio aꙋzindꙋ aчeasta, epa паркъ tpъsnitꙋ de nenopoчipea чea maї mape. Dapꙋ, ка ꙋnꙋ omꙋ deseспepatꙋ кaре întpeбꙋinцeazъ fopцеле sале челе maї sꙋпpeme ка съ skaпе d'ꙋnꙋ пеpiкoлꙋ, аша шi гꙋpmandꙋлꙋ nostpъ плinꙋ de sꙋdoape, ostenitꙋ пînъ ла moapte, a ажꙋnsꙋ ла палatꙋлꙋ miлionapꙋлꙋї Chigi ка съ se înbite аколо ла masъ.— Dapꙋ o, че nenopoчipe nꙋoъ! Sîpmanꙋлꙋ Tamisio a гъsitꙋ шi aічi în локꙋлꙋ ꙋnꙋї dineꙋ, o iлꙋziꙋne noꙋъ; къчї банкiepꙋлꙋ Chigi, ка мꙋлцї банкiepї în лꙋme, epa adopatopꙋлꙋ seksꙋлꙋї fpꙋmosꙋ. Chigi кꙋлtiva faboapea ꙋneї dame галантъ bestitъ пentpꙋ fpꙋмꙋseцea sa, dapꙋ înkъ maї bestitъ пentpꙋ masa stpълꙋчitъ кaре se гъseaꙋ аколо. Kîndꙋ Chigi a пpiimitꙋ aчestꙋ пеште pelle, îndatъ s'a гpъbitꙋ, шi л'a konцiꙋpatꙋ кꙋ челе maї delikate fлopї din гpъdina sa шi л'a tpimisꙋ dameї sале.

Aꙋzindꙋ aчeasta, Tamisio s'a pesirnatꙋ, a ꙋpmatꙋ dpꙋmꙋлꙋ пештелꙋї, паркъ s'a fъкꙋtꙋ ꙋмбpa лꙋї, a mepsꙋ ла aчeastъ damъ; аколо s'a inbitatꙋ ла masъ шi аша a îndestꙋлatꙋ лъкomia sa, пе kostꙋлꙋ onoapeї sале.

Aчeastъ okasiꙋne не adꙋче aminte bestita вopбъ a лꙋї Napoleonꙋ I, кaре zічea: «пpin bъptъ шi stomakꙋ se гꙋвepнъ лꙋmea.»

Банкiepꙋлꙋ Chigi maї sꙋs nꙋmitꙋ, este шi елꙋ o пеpsoanъ bestitъ în istopiea гꙋpmanziлopꙋ. Елꙋ a datꙋ dineꙋpї stpълꙋчite пentpꙋ Папа шi totꙋ колеџiꙋлꙋ sakpꙋ алꙋ kapdinaлiлopꙋ. Dꙋпе о masъ, ла кaре s'a въzꙋtꙋ лꙋкpꙋpiле челе maї pape шi пpeчioase кaре ле posedъ пъmîntꙋлꙋ, очеanꙋлꙋ шi aepꙋл, пе ꙋpmъ kîndꙋ konbiбї s'a skꙋлatꙋ de ла masъ, банкiepꙋлꙋ a opdonatꙋ sлꙋцелopꙋ sале, de a apꙋнкatꙋ în pîꙋлꙋ Tiбepꙋ toate apџintъpiiле че a sepbitꙋ ла masъ. Паркъ пꙋmaї epa demnꙋ niminea съ maї мъпînче кꙋ base de кaре a mînkatꙋ Папа шi sakpꙋлꙋ колеџiꙋ.

Аша a ꙋpmatꙋ елꙋ ла opї-че dineꙋ mape че a datꙋ.

Ла aчeste dineꙋpї, Chigi a penoitꙋ кꙋлtꙋлꙋ гastponomieї ка în timпꙋpiле îmпъpaцiлopꙋ Pomeї. Аколо s'a въzꙋtꙋ бꙋкate de кpeepї de fлaminro, гpъmezї de капete de паꙋнї шi de oꙋe de fasanї шi de potipnічї, fapfꙋpie плine de кpeste de кокошꙋ кaре ле aꙋ tъiatꙋ вiї aчestopꙋ sъpmane animaле (кaре epa bestite ка о mînkape deлiчioasъ) asemenea шi мꙋлцime de лimбї de пpiвiгъtoape шi de пеште чеї maї papї.

Dꙋпе къdepea pomeї imпepiaле, a къzꙋtꙋ шi кꙋлtꙋлꙋ гastponomieї. Oamenії din seкꙋлiле de mizлокꙋ, mînkaꙋ мꙋлtꙋ dapꙋ nꙋ лꙋкpꙋpї aлese шi delikate. Tokmaї în timпꙋлꙋ лꙋї François I din Fpanцa, іapꙋ съ bede penaштеpea бꙋкътъpieї клasiче, însъ kîte odatъ кꙋ oapeшї-кaре estpabaganцe. Аша s. e. Kanцeлapꙋл sъꙋ (Ministpꙋл) Duprat a întpodꙋsꙋ ла moda d'atꙋнчї, kapnea de мъгapꙋ. Ла masa кaре opaшꙋлꙋ Паpisꙋ a datꙋ în onoapea întpъpeї a Katepineї de Medicis, гъsimꙋ întpe алтеле, enꙋmepatꙋ 9 кокорї шi 21 лebede. Ludovig XIII a aвꙋtꙋ o пpediлekцiꙋne пentpꙋ плъчinte fъкꙋte кꙋ kapne de лꙋпꙋ шi de вꙋлпї. Елꙋ a silitꙋ пе pegina шi dame de onoapea sa a mînka de aчeste плъчinte бizape. Dapꙋ sꙋбtꙋ ꙋpmaшii sъї, Ludovig XIV шi Ludovig XV, în бꙋкътъpia кꙋpцiї nꙋ s'a maї въzꙋtꙋ asemenea estpabaganцe, atꙋнчї гꙋpmandia a ажꙋnsꙋ ла пꙋнktꙋлꙋ кꙋлminaцiꙋneї sале. Anoї este штiꙋtꙋ къ aчeшїї doї sꙋвepanї, epaꙋ atîцї гꙋpmanцї, în kîtꙋ singꙋpї 'шї пpeпapaꙋ kîte odatъ бꙋkateле лopꙋ.

Tinъpitꙋ în Tinoгpafiea Колеџiꙋлꙋї Sf. Saba.